Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра прикладної соціології та соціальних комунікацій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор навчально-наукового інституту
соціології та медіакомунікацій
_____ Олена МУРАДЯН
«__» ___серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виробнича (переддипломна) практика

рівень вищої освіти другий (магістерський) рівень вищої освіти

галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

спеціальність С5 Соціологія

освітня програма Цифровий соціум

спеціалізація

вид дисципліни обов’язкова

навчально-науковий інститут соціології та медіакомунікацій

2026/2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій ХНУ імені В.Н. Каразіна
Протокол № 6 від 26 серпня 2026 року

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:
Байдак Тетяна Михайлівна, кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри медіакомунікацій Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
Солдатенко Ірина Олександрівна, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій ХНУ імені В.Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій ХНУ імені В.Н. Каразіна
Протокол № 1 від «26» серпня 2026 року

Завідувач кафедри
прикладної соціології та
соціальних комунікацій _____ Ірина СОЛДАТЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної) програми «Цифровий соціум»

Гарант освітньої програми _____ Лариса ХИЖНЯК
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій ХНУ імені В.Н. Каразіна

Протокол №1 від «26 » серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії _____ Юлія СОРОКА____
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Виробнича (переддипломна) практика» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності – С5 Соціологія
освітньої програми – Цифровий соціум

1. Опис виробничої (переддипломної) практики

1.1. *Мета виробничої (переддипломної) практики* полягає в узагальненні та вдосконаленні здобутих під час навчання фахових компетентностей, набутті професійного досвіду та формуванні готовності до самостійної трудової діяльності в галузі соціології та соціальних комунікацій; закріпленні та поглибленні теоретичних знань, оволодінні методами самостійного соціологічного дослідження, збиранні, систематизації та аналізі емпіричних даних для виконання магістерської кваліфікаційної роботи.

1.2. *Основні завдання переддипломної практики:*

- закріплення та поглиблення теоретичних знань і практичних умінь, отриманих під час вивчення фахових дисциплін, та формування професійних компетентностей у сфері цифрових соціальних досліджень;
- вивчення, критичний аналіз і систематизація наукових джерел із питань, що становлять теоретичну та методологічну основу магістерської кваліфікаційної роботи;
- збір, систематизація та первинний аналіз емпіричних даних, їх наукове опрацювання та підготовка матеріалів для документального оформлення практичної частини кваліфікаційної роботи;
- здобуття досвіду самостійного соціологічного дослідження на рівні кваліфікації магістра в галузі соціальних комунікацій, зокрема в цифрових комунікаціях.

1.3. *Характеристика виробничої (переддипломної) практики*:

Показник	**Денна форма**	**Заочна форма**
Кількість кредитів	14	14
Загальна кількість годин	420	420
Рік підготовки	2	2
Семестр	3	3

Показник	**Денна форма**	**Заочна форма**
Самостійна робота	420	420
Вид контролю	екзамен	екзамен

1.4. *Заплановані результати практики*.

Інтегральна компетентність:

ІК Здатність розв'язувати складні задачі соціології та/або її дослідження та/або інноваційного характеру

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність працювати автономно.

ЗК 3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 4. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність розробляти соціальні проєкти на різних рівнях з використанням методології дослідження сучасних комунікативних просторів у міждисциплінарному дискурсі.

ЗК 8. Здатність застосовувати принципи та технології ефективної комунікації на різних рівнях і в різних формах з урахуванням вихідних умов та особливостей цифрового середовища спілкування.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність аналізувати соціальні явища і процеси.

ФК 2. Здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти.

ФК 3. Здатність проєктувати і виконувати соціологічні дослідження, розробляти й обґрунтовувати їхню методологію.

ФК 4. Здатність збирати та аналізувати емпіричні дані з використанням сучасних методів соціологічних досліджень.

ФК 5. Здатність обговорювати результати соціологічних досліджень та проєктів українською та іноземною мовами.

ФК 6. Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога та керуватися загальнолюдськими цінностями.

ФК 7. Здатність розробляти та оцінювати соціальні проєкти і програми.

ФК 9. Здатність до пошуково-дослідної роботи в межах реалізації соціальних проєктів з використанням методології дослідження сучасних комунікативних просторів.

ФК 10. Здатність досліджувати соціальне підприємництво в цифровому суспільстві та брати участь у ньому, забезпечувати власну професійну реалізацію та успішність на ринку праці та в сфері підприємницької діяльності.

ФК 11. Здатність підвищувати та реалізувати цифрову грамотність, ефективно використовувати комплекс базових інформаційно- комунікативних технологій у професійній діяльності при організації індивідуальної та командної роботи, а також при прийнятті управлінських рішень.

ФК 12. Здатність проводити соціологічні дослідження та соціологічний супровід реалізації проєктів, спрямованих на сприяння регіонального соціального розвитку, розвитку територіальних громад та удосконалення діяльності органів влади та управління різних рівнів.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи емпіричні дані та сучасні концепції і теорії соціології.

ПРН 2. Здійснювати діагностику та інтерпретацію соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки.

ПРН 3. Розробляти і реалізовувати соціальні та міждисциплінарні проєкти з урахуванням соціальних, економічних, правових, екологічних та інших аспектів суспільного життя.

ПРН 4. Застосовувати наукові знання, соціологічні та статистичні методи, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв’язування задач соціології та суміжних галузей знань.

ПРН 7. Вирішувати етичні дилеми відповідно до норм професійної етики соціолога та загальнолюдських цінностей.

ПРН 8. Зрозуміло і недвозначно доносити знання, власні висновки та аргументацію з питань соціології та суміжних галузей знань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПРН 9. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері соціології, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.

ПРН 11. Планувати і виконувати соціологічні дослідження та брати участь у реалізації проєктів, що сприяють розвитку територіальних громад і спрямовані на удосконалення діяльності органів влади та управління різних рівнів, місцевого самоврядування.

Для ефективного проходження виробничої (переддипломної) практики потрібні знання з таких дисциплін, як «Цифровий соціум: глобальні проблеми», «Соціологія Інтернету», «Практикум з веб-аналітики», «Соціокультурні ризики інтернет-комунікацій», «Методи цифрової соціології», «Практикум: робота із комунікативними сервісами управління».

2. Зміст та організація проведення виробничої (переддипломної) практики

Виробнича (переддипломна) практика спрямована на систематизацію, поглиблення та практичне застосування теоретичних і методологічних знань, набутих під час вивчення фахових дисциплін, а також на підготовку теоретичної та практичної частин магістерської кваліфікаційної роботи. Зміст практики визначається індивідуальним завданням, яке формується науковим керівником кваліфікаційної роботи спільно зі здобувачем відповідно до затвердженої теми.

Практика проводиться на базі кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій, яка забезпечує організаційне, методичне та наукове супроводження практичної підготовки. У разі потреби, за узгодженням з керівником практики від кафедри, здобувач може проходити практику на інших підприємствах, в установах чи організаціях, що відповідають вимогам програми та забезпечують виконання індивідуального завдання.

Підготовка до проходження практики включає проведення кафедрою установчих зборів, під час яких здобувачів ознайомлюють із змістом, порядком проходження практики та вимогами до звітної документації, а також здійснюють інструктаж із питань безпеки життєдіяльності. Здобувач отримує індивідуальне завдання від наукового керівника, узгоджує календарний план-графік роботи, уточнює тему, мету, завдання, об'єкт, предмет, методологію та очікувані результати кваліфікаційної роботи.

Практика здійснюється у формі самостійної роботи здобувача з індивідуальним консультаційним супроводом наукового керівника та керівника практики від кафедри. Протягом практики здобувач веде щоденник, у якому фіксує етапи проходження практики, виконані види робіт, набуті професійні та дослідницькі навички.

Зміст практики реалізується в п'ятьох послідовних етапах, що відповідають логіці науково-дослідницького процесу:

1. *Організаційно-методичний етап.* Ознайомлення зі змістом та організацією практики; отримання індивідуального завдання; складання та узгодження календарного плану-графіка; уточнення теми, мети, завдань, об'єкта, предмета, гіпотез та методів дослідження; визначення інформаційних джерел; вивчення нормативних вимог щодо академічної доброчесності та використання технологій штучного інтелекту.

2. *Теоретичний і методологічний етап.* Збір, критичний аналіз та систематизація наукових джерел; формування методологічної основи

дослідження; визначення предмета, об'єкта, понятійного апарату та робочих гіпотез; операціоналізація понять; підготовка теоретичного розділу кваліфікаційної роботи.

3. *Емпіричний етап.* Розробка та адаптація емпіричного інструментарію (анкет, схем інтерв'ю, програм спостереження, тестів тощо); пілотаж інструментів, перевірка їх надійності та валідності; збирання первинних соціологічних даних (опитування, інтерв'ю, експертиза, контент-аналіз тощо) з дотриманням етичних норм; участь у дослідницькій роботі кафедри; обробка та первинний аналіз емпіричної інформації з використанням інформаційно-комунікативних технологій і програмних продуктів.

4. *Етап оформлення результатів.* Статистичний та якісний аналіз зібраних даних, інтерпретація результатів, перевірка гіпотез; візуалізація результатів; написання тексту практичного (емпіричного) розділу кваліфікаційної роботи; формулювання висновків, пропозицій та рекомендацій; систематизація додатків; узгодження матеріалів із науковим керівником.

5. *Завершальний етап.* Доопрацювання тексту кваліфікаційної роботи з урахуванням зауважень наукового керівника; підготовка презентаційних матеріалів; публічний захист результатів практики; врахування отриманих рекомендацій для подальшого доопрацювання магістерської кваліфікаційної роботи.

Індивідуальне завдання охоплює проведення науково-дослідницької роботи з теми кваліфікаційної роботи, уточнення структурних елементів дослідження, розробку емпіричного інструментарію, збирання первинних соціологічних даних, обробку та аналіз емпіричної інформації, написання та наукове оформлення теоретичного та практичного розділів магістерської кваліфікаційної роботи. Конкретний зміст, обсяг та спрямування індивідуального завдання визначаються науковим керівником залежно від тематики кваліфікаційної роботи.

3. Вимоги до баз практики

Базою проходження виробничої (переддипломної) практики є випускаюча кафедра прикладної соціології та соціальних комунікацій навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Для проходження практики на базі кафедри окремий договір про проведення практики не укладається.

4. Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання з виробничої (переддипломної) практики спрямоване на збір, систематизацію та науковий аналіз фактичного матеріалу, необхідного для виконання кваліфікаційної роботи, а також на формування в здобувача вмінь самостійного соціологічного дослідження на рівні кваліфікації магістра.

Тема, конкретний зміст, обсяг та спрямування індивідуального завдання визначаються науковим керівником кваліфікаційної роботи спільно зі здобувачем відповідно до затвердженої теми магістерської кваліфікаційної роботи та узгоджуються з керівником практики від кафедри. Індивідуальне завдання видається здобувачу до початку практики; у процесі її проходження зміст завдання може коригуватися науковим керівником залежно від тематики кваліфікаційної роботи, специфіки досліджуваного соціального явища та наявності відповідних матеріалів.

Індивідуальне завдання передбачає виконання таких основних видів робіт:

- проведення науково-дослідницької роботи з теми кваліфікаційної роботи: збір, вивчення, критичний аналіз та систематизація наукових джерел щодо обраної проблематики в галузі соціології соціальних відносин, груп, спільнот, інститутів, структур, нерівностей, соціальних змін чи конфліктів;
- уточнення структурних елементів дослідження: формулювання мети, конкретних завдань, об’єкта, предмета, робочих гіпотез та визначення методологічної основи магістерської роботи;
- розробку емпіричного інструментарію: складання та апробація анкет, схем інтерв’ю, програм спостереження, тестів, експертних оцінок тощо з подальшою перевіркою їх надійності та валідності;
- збирання первинних соціологічних даних на базі випускаючої кафедри або за місцем проходження практики шляхом проведення соціологічних опитувань, глибинних та експертних інтерв’ю, аналізу документів і матеріалів, статистичних збірників та наукових звітів тощо;
- обробку та аналіз емпіричної інформації з використанням сучасних методів збору й аналізу соціологічних даних, методик діагностики, а також інформаційно-комунікативних технологій і програмних продуктів для статистичної обробки та візуалізації результатів;

- написання та наукове оформлення теоретичного та практичного (емпіричного) розділів магістерської кваліфікаційної роботи, формулювання аргументованих висновків, пропозицій та рекомендацій.

Виконання індивідуального завдання здійснюється здобувачем самостійно під методичним керівництвом наукового керівника кваліфікаційної роботи. Науковий керівник здійснює консультації з питань уточнення методології дослідження, перевіряє відповідність обраних методів збору соціологічної інформації, методик діагностики та інформаційно-комунікативних технологій завданням кваліфікаційної роботи, надає рекомендації щодо аналізу та інтерпретації отриманих даних.

Здобувач зобов'язаний виконувати індивідуальне завдання відповідно до затвердженого з науковим керівником календарного плану-графіка. Результати виконання індивідуального завдання є підставою для підготовки звіту з виробничої (переддипломної) практики та подальшого доопрацювання магістерської кваліфікаційної роботи.

5. Вимоги до звіту про практику, академічної доброчесності та використання технологій штучного інтелекту

Після завершення виробничої (переддипломної) практики здобувач вищої освіти подає на кафедру такі звітні документи: щоденник практики (форма № Н-7.03, Додаток 6 до Положення про проведення практики Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна), звіт про проходження практики з оцінкою від керівника практики від бази практики (наукового керівника).

Звіт про виробничу (переддипломну) практику є підсумковим документом, що засвідчує виконання здобувачем індивідуального завдання та обсяг науково-дослідницької роботи, виконаної під час практики. Звіт має бути самостійно написаним здобувачем, чітким, логічним і оформленим відповідно до вимог ДСТУ 3008-2015 «Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання». Звіт повинен бути повним за обсягом, складеним з урахуванням розділів програми практики та індивідуального завдання, і може подаватися у паперовій або електронній формі.

Індивідуальне завдання здобувач виконує самостійно з дотриманням Кодексу академічної доброчесності Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (затверджено Вченою радою Університету 29.09.2025, протокол № 26). Забороняється плагіат, самоплагіат, фабрикація та фальсифікація даних, а також привласнення авторства чужих наукових

результатів чи текстів. У разі використання ідей, тверджень, даних з наукових джерел здобувач має обов’язково зазначати джерела походження інформації у вигляді посилань. Звіт перевіряється на наявність запозичень за допомогою системи автоматичної перевірки плагіату. Обсяг оригінальності тексту звіту має відповідати 80%.

Під час виконання індивідуального завдання використання технологій штучного інтелекту регламентується Положенням про використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (затверджено Вченою радою 26.01.2026, протокол № 2). У межах виробничої (переддипломної) практики застосовується модель «Штучний інтелект як інструмент». Здобувачі освіти можуть використовувати технології штучного інтелекту як допоміжний інструмент для пошуку та аналізу наукових джерел, систематизації даних, створення візуалізацій результатів соціологічного дослідження, для первинного структурування текстів, а також транскрибування інтерв'ю, перевірки грамотності, створення чорнових варіантів окремих фрагментів тексту. Усі результати, отримані за допомогою технологій штучного інтелекту, підлягають обов'язковому критичному аналізу, науковій перевірці, редагуванню та доопрацюванню здобувачем особисто.

Не допускається використання ШІ для генерування первинних емпіричних даних (результатів опитувань, спостережень, аналізу документів), формулювання аналітичних висновків замість здобувача, а також повного написання щоденника, звіту чи характеристики без особистого опрацювання матеріалу.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач зобов'язаний декларувати: назву сервісу або моделі; дату використання; характер отриманої допомоги (пошук та аналіз джерел, систематизація даних, створення візуалізацій, первинне редагування тексту, генерація структури тощо). За вимогою керівника практики здобувач повинен надати використані запити або детально пояснити спосіб використання інструментів штучного інтелекту.

Недекларoване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого такими технологіями матеріалу як власного результату навчальної та наукової діяльності розглядається як порушення академічної доброчесності відповідно до Кодексу академічної доброчесності та Положення про використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація результатів практики, приховане використання ШІ для виконання завдань, що

вимагають самостійної роботи) є підставою для незарахування практики та розгляду питання на засіданні кафедри відповідно до Кодексу академічної доброчесності Університету.

6. Форма підведення підсумків переддипломної практики

Після завершення практики здобувачі у визначений термін (протягом трьох днів після завершення практики) подають на кафедру звітну документацію (щоденник, звіт (кваліфікаційну роботу) з підписом та оцінкою наукового керівника). Підсумкова оцінка виставляється диференційовано й складається з двох частин: оцінки наукового керівника кваліфікаційної роботи/ керівника бази практики, який оцінює якість, повноту, своєчасність виконання кваліфікаційної роботи здобувача, та остаточної оцінки, яку виставляє керівник практики від кафедри з урахуванням якості звіту, повноти зібраних матеріалів для кваліфікаційної роботи та результатів захисту практики на підсумковій конференції. Здобувач, роботу якого визнано незадовільною, вважається таким, що не виконав навчальний план практики й має академічну заборгованість.

7. Критерії оцінювання результатів переддипломної практики:

Критерії оцінювання роботи під час виробничої (переддипломної) практики керівником бази практики (науковим керівником)

Рівень	Кількість балів	Критерії оцінювання
Високий	**51-60**	Завдання виконано своєчасно та в повному обсязі відповідно до календарного плану-графіка. Теоретичне обґрунтування є глибоким і системним: проведено критичний аналіз значної кількості наукових джерел, чітко визначено методологію, операціоналізовано поняття, сформульовано обґрунтовані гіпотези. Самостійно розроблено валідний та надійний емпіричний інструментарій; правильно застосовано сучасні методи збору, обробки та аналізу соціологічних даних із використанням програмних засобів. Результати дослідження проаналізовано аналітично, висновки та рекомендації аргументовані й оригінальні. Дотримано вимог академічної доброчесності та Політики використання технологій штучного інтелекту Університету. Звіт і щоденник відрізняються логічною структурою, академічним стилем, відсутністю помилок і професійним оформленням. Здобувач демонструє

		активну аргументовану позицію на консультаціях та якісно презентує проміжні результати.
Середній	**36-50**	Основні етапи завдання виконано з незначними відхиленнями від календарного плану. Теоретичне обґрунтування достатнє: проаналізовано основні наукові джерела, визначено методологію та понятійний апарат, сформульовано гіпотези, які в цілому відповідають темі, але потребують уточнення. Емпіричний інструментарій розроблено відповідно до завдань дослідження; методи збору та аналізу даних обрано в цілому коректно, допускаються незначні методологічні неточності. Аналіз результатів переважно описовий; висновки аргументовані, але потребують глибшого теоретичного осмислення. Вимоги академічної доброчесності та Політики використання технологій штучного інтелекту дотримано в основному, можливі поодинокі недоліки в оформленні посилань. Звіт і щоденник оформлені відповідно до вимог, містять незначні структурні або стилістичні недоліки. Участь у консультаціях достатня, презентація проміжних результатів зрозуміла, але менш переконлива.
Низький	**20-35**	Завдання виконано з істотними затримками відносно календарного плану або з неповнотою окремих етапів. Теоретичне обґрунтування фрагментарне; використано обмежену кількість джерел; методологія визначена недостатньо чітко, гіпотези сформульовані формально. Емпіричний інструментарій розроблено неповністю або містить помилки; вибір методів збору чи аналізу даних не завжди обґрунтований; обробка даних носить поверхневий характер. Аналіз результатів переважно констатувальний; висновки та рекомендації сформульовані без достатньої аргументації. Допускаються окремі порушення норм академічної доброчесності або недоліки в оформленні посилань; використання технологій штучного інтелекту не завжди відповідає регламенту. Звіт і щоденник оформлені з відхиленнями від вимог, містять логічні невідповідності, стилістичні та орфографічні помилки. Участь у консультаціях обмежена, презентація результатів недостатньо аргументована.
Незадовільний	**0–19**	Систематичне невиконання або суттєве порушення календарного плану-графіка; завдання виконано фрагментарно або не виконано. Теоретичне обґрунтування відсутнє або поверхневе; використано неакадемічні чи застарілі джерела; методологія дослідження не визначена. Емпіричне дослідження не проведено або його результати не підлягають науковій інтерпретації; інструментарій відсутній або невідповідний темі. Аналіз даних не здійснено; висновки

		та рекомендації відсутні або не пов'язані з метою дослідження. Виявлено грубі порушення академічної доброчесності (плагіат, фабрикація даних) або неналежне використання технологій штучного інтелекту. Звіт і щоденник не оформлені або оформлені з грубими порушеннями вимог, значними логічними помилками. Участь у консультаціях відсутня або результати не презентовані; здобувач не демонструє розуміння суті виконаної роботи.

Критерії оцінювання на екзамені

Рівень	Кількість балів	Критерії оцінювання
Високий	**35-40**	Здобувач повністю та своєчасно виконав індивідуальне завдання відповідно до затвердженої теми кваліфікаційної роботи та календарного плану-графіка. Теоретична частина кваліфікаційної роботи відзначається глибоким і системним аналізом наукових джерел, чітким методологічним обґрунтуванням, оригінальністю висновків. Практична (емпірична) частина виконана на високому методичному рівні: правильно підібрано та апробовано інструментарій, коректно застосовано сучасні методи збору, обробки та аналізу соціологічних даних із використанням відповідних програмних засобів; результати проаналізовано аргументовано, висновки та рекомендації науково обґрунтовані. Звіт і щоденник оформлені бездоганно, відповідають структурним і стилістичним вимогам. Дотримано вимог академічної доброчесності та Політики використання технологій штучного інтелекту Університету. На захисті здобувач переконливо, логічно та професійно презентував результати, продемонстрував глибоке розуміння методології, самостійність, креативність і готовність до подальшої наукової роботи.
Середній	**29-34**	Здобувач у цілому виконав індивідуальне завдання, допускаючи незначні відхилення від календарного плану-графіка. Теоретична частина кваліфікаційної роботи є достатньою за обсягом і змістом: проаналізовано основні наукові джерела, визначено методологію та понятійний апарат, сформульовано гіпотези, проте окремі положення потребують уточнення або глибшого теоретичного осмислення. Практична частина виконана загалом коректно: емпіричний інструментарій розроблено відповідно до теми, методи збору та аналізу даних обрано в цілому адекватно, але допускаються незначні методологічні неточності або недостатня глибина аналізу результатів. Звіт і щоденник оформлені відповідно до вимог, містять поодинокі структурні чи стилістичні недоліки. Вимоги академічної доброчесності та Політики використання технологій штучного інтелекту дотримано в основному. На захисті здобувач продемонстрував достатнє розуміння змісту роботи, аргументовано відповів на запитання, але окремі тези потребували додаткового пояснення.

Низький	**21-28**	Здобувач виконав завдання з істотними затримками або не в повному обсязі. Теоретична частина кваліфікаційна робота фрагментарна: використано обмежене коло джерел, методологічне обґрунтування визначено недостатньо чітко, гіпотези сформульовані формально. Практична частина виконана неповністю: емпіричний інструментарій розроблено з помилками або апробовано недостатньо; вибір методів збору чи аналізу даних не завжди обґрунтований; обробка та інтерпретація результатів носять поверхневий, переважно описовий характер. Звіт і щоденник оформлені з відхиленнями від установлених вимог, містять логічні невідповідності, стилістичні або орфографічні помилки. Допускаються окремі порушення норм академічної доброчесності або недоліки в оформленні посилань; використання технологій штучного інтелекту не завжди відповідає регламенту. На захисті здобувач продемонстрував неповне розуміння методології та результатів дослідження, відповіді на запитання були невпевненими або формальними.
Незадовільний	**0–20**	Систематичне невиконання або грубе порушення календарного плану-графіка; індивідуальне завдання виконано фрагментарно або не виконано. Теоретична частина ВКР відсутня або поверхнева; використано неакадемічні джерела; методологія дослідження не визначена. Емпіричне дослідження не проведено або його результати не підлягають науковій інтерпретації; інструментарій відсутній або принципово невідповідний темі. Аналіз даних не здійснено; висновки та рекомендації відсутні або не пов'язані з метою дослідження. Виявлено грубі порушення академічної доброчесності (плагіат, фабрикація чи фальсифікація даних) або систематичне неналежне використання технологій штучного інтелекту. Звіт і щоденник не оформлені або оформлені з грубими порушеннями вимог, значними логічними помилками. Здобувач не зміг презентувати результати, не продемонстрував розуміння суті виконаної роботи та не відповів на запитання керівника.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	відмінно	зараховано
70–89	добре	
50–69	задовільно	
1–49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Бакіров В. С. Інформаційне суспільство : соціоекономічні і соціокультурні аспекти : монографія / В. С. Бакіров, В. М. Куклін. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 220 с. Режим доступу : https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/ae5ac5b8-8a76-4ef5-ab0d-10c0e9e95537/content.
2. Каменська Т. Г. Соціологічні методи (кількісні та якісні) у політологічній освіті : навч. посіб. для здобув. ф-ту міжнар. відносин, політології та соціології / Т. Г. Каменська. Електронні текстові дані (1 файл : 1,5 МБ). Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2024. 111 с. Режим доступу : https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/41b9c668-4255-4b3d-9493-93215fda55d6/content.
3. Сучасні комунікативні простори : спроба соціологічної концептуалізації: колект. монографія / за ред. В. С. Бакірова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 376 с. Режим доступу : https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/5c775722-44f0-42b6-a66d-adb186ec3185/content.
4. Сучасні соціальні комунікації : підручник / за ред. В. С. Бакірова. Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2025. 322 с. Режим доступу : https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/6f823e9f-5607-45de-802d-02c3ee82da72/content.
5. Чанишев Р. І. Інформаційні технології та Data mining в соціальних науках: навч.-метод. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» : електронне видання / Р. І. Чанишев, М. А. Яценко ; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2024. 706 с. Режим доступу : https://doi.org/10.32837/11300.27676.
6. ДСТУ 3008-2015 Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання Режим доступу: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u169/standart_dstu_3008_2015_zviti_u_sferi_nauki_i_tehniki.pdf
7. Кодекс академічної доброчесності харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (затверджено Вченою радою Університету 29.09.2025, протокол № 26) Режим доступу : https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/a25cba8b-d1a8-4c08-976c-ad0e8f6be29f/content
8. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (затверджено Вченою радою Університету 19.06.2026, протокол № 10) Режим доступу:

https://rada.karazin.ua/public/uploads/2026/06/10-%D0%A0%D1%96%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0-last.pdf

9. Політика Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна щодо використання штучного інтелекту затверджено Вченою радою 26.01.2026, протокол № 2) Режим доступу: https://ecology.karazin.ua/wp-content/uploads/2026/01/shhodo_vikoristannja_shtuchnogo_intelektu.pdf

Допоміжна література

1. Історико-теоретичний аналіз дослідницьких програм в соціології : колект. монографія / В. Ворона, В. Казаков, Н. Отрешко, В. Пилипенко, В. Резнік, В. Степаненко ; за заг. ред. В. Резніка. Київ : Ін-т соціології НАН України, 2022. 249 с. Режим доступу : https://isnasu.org.ua/assets/files/books/2022/2022-istoriko-teoretichnij-analiz-doslidnickih-program.pdf.

2. Комплексні вимірювальні інструменти в соціологічних дослідженнях : розроблення, адаптація, обґрунтування достовірності / Є. Головаха, С. Дембіцький, Н. Паніна та ін. ; за наук. ред. Є. Головахи та С. Дембіцького. Київ : Ін-т соціології НАН України, 2022.

3. Резнік О. Теоретичний синтез у соціології : історичні, методологічні та типологічні аспекти / О. Резнік, О. Козловський // Соціологія : теорія, методи, маркетинг. 2025. № 3. С. 77–102. Режим доступу : https://stmm.in.ua/archive/ukr/2025-3/6.pdf.

4. Теоретичний синтез у сучасній соціології : проблеми, практики, перспективи : монографія / за заг. ред. В. Резніка ; НАН України, Ін-т соціології. Київ : Ін-т соціології НАН України, 2025. 337 с. Режим доступу : https://isnasu.org.ua/publish/book.php?id=2025-teoretychnyi-syntez-u-suchasniy-sociologii.

5. Eteng-Uket S. The Development, Validation, and Standardization of a New Tool : The Dyscalculia Test / S. Eteng-Uket // Numeracy. 2023. Vol. 16, iss. 2. P. 1. DOI : https://doi.org/10.5038/1936-4660.16.2.1417.

6. Kusano K. The mismeasure of culture : When measurement invariance requirements hinder cross-cultural research in psychology / K. Kusano, J. Napier, J. Jost. Preprint. 2024. DOI : https://doi.org/10.31234/osf.io/9qe2k.

7. Kyslova O. Standardization of sociological tests in the context of measurement problem in sociology / O. Kyslova, A. Nikolaievska // Visnyk of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series Sociological Studies of

Contemporary Society : Methodology, Theory, Methods. 2025. № 54. P. 7–16. DOI : https://doi.org/10.26565/2227-6521-2025-54-01.
8. Lee S. Advanced Statistical Techniques for Test Standardization : Enhancing Reliability and Validity in Neuropsychological Assessments [Електронний ресурс] / S. Lee. NUMBERANALYTICS, 2025. Режим доступу : https://www.numberanalytics.com/blog/advanced-statistical-techniques-for-.
9. Welzel C. Non-invariance? An overstated problem with misconceived causes / C. Welzel [et al.] // Sociological Methods & Research. 2023. Vol. 52, iss. 3. P. 1368–1400. DOI : https://doi.org/10.1177/0049124121995521.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Електронний архів eKhNUIR : інформац. ресурс / ХНУ імені В. Н. Каразіна. Режим доступу : https://ekhnuir.karazin.ua/.
2. Практична соціологія для професіоналів медіа : відеокурс / Prometheus. 2024. Режим доступу : https://prometheus.org.ua/prometheus-free/sociology-in-media-practice/.
3. Публікації Інституту соціології НАН України : інформац. ресурс / Ін-т соціології НАН України. Режим доступу : https://isnasu.org.ua/publish/publications.php.
4. Соціологія та соціальні дослідження : що, як, навіщо? : відеокурс / Prometheus. 2024. Режим доступу : https://prometheus.org.ua/prometheus-free/sociology-research-course/.